ACADEMIC RESEARCH IN EDUCATIONAL SCIENCES VOLUME 2 | ISSUE 3 | 2021
ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24411/2181-1385-2021-00437

O‘ZBEK TILINI O‘QITISHDA IJTIMOIY TARMOQLARNING O‘RNI

M. Jurayeva
Farg’ona Davlat Universiteti o'qituvchisi, PhD

O. Yusufjonova
Farg’ona Davlat Universiteti talabasi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada o‘zbek tilini o‘qitishda ijtimoiy tarmoqlarning o’rni to‘g‘risida ma’lumot berilgan. Bugungi kunda butunjahonga tarqalgan Telegram, Instagram, WhatsApp va shu kabi boshqa ijtimoiy tarmoqlarda tashkil qilingan turli xil guruh, kanallar orqali aynan o‘zbek tilini o‘qitish, uni oson yo‘l bilan o‘rganish bo‘yicha bir qancha videodarslar, rasmlar, stikerlar ishlab chiqilgan. Biz quyida shular xususida fikr yuritamiz.

Kalit so‘zlar: o‘zbek tili, metodika, ijtimoiy tarmoqlar, onlayn dars, masofaviy ta’lim, ijtimoiy kanal va guruhlar

THE ROLE OF SOCIAL NETWORKS IN TEACHING UZBEK LANGUAGE

M. Jurayeva
Teacher of Fergana State University, PhD

O. Yusufjonova
Student of Fergana State University

ABSTRACT

This article provides information on the role of social networks in teaching the Uzbek language. Today, various groups on Telegram, Instagram, WhatsApp and other social networks around the world, a number of video tutorials, pictures, stickers are developed. We will discuss these below.

Keywords: Uzbek language, methodology, social networks, online lessons, distance learning, social channels and groups

KIRISH

Bugungi kunda o‘zbek tilini o‘qitish dolzarb muammoga aylangan. Aynan davlat tilini o‘rganish, uni o‘rgatishga katta e’tibor berilmoqda. Shu sababli o‘zbek

ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24411/2181-1385-2021-00437

tilini qulay usulda tez va oson o‘ganish uchun turli xil yangi metodlar, yangi darslik va o‘quv qo‘llanmalar, kompyuter hamda mobil aloqa vositalari uchun dasturlar yaratilmoqda. Tabiiyki, bularning ichida mobil aloqa vositalari muhim rol o‘ynaydi. Mobil aloqa vositalariga o‘rnatiluvchi havolalar orqali tilning grammatikasini, lug‘atini o‘rganish mumkin hisoblanadi. Bu foydalanuvchiga bir qancha qulaylik, vaqtni tejash imkonini yaratib beradi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

O‘zbek tilini o‘qitish bo‘yicha shu davrgacha shakllanib kelgan an’anaviy usullar ham mavjud. Ular faqatgina ma’lum bir auditoriya uchungina shakllangan. Zamon taraqqiy etgani sayin usullar ham o‘zgarib va murakkablashib boraveradi. Bundan o‘n yil oldin yaratilgan usul bugungi kunda eski usul hisoblanadi.

Hozirgi kunda o‘zbek tilini tez, qulay, oson o‘rganish uchun turli xil kompyuter va smartfon dasturlari yaratilgan. Chet tilidan o‘zbek tiliga yoxud o‘zbek tilidan chet tiliga tarjima dasturlarining ham turlari juda ko‘p.

Bugungi kunda istalgan tilni o‘rganish uchun eng qulay vosita bu mobil aloqa vositasidir. Mobil aloqa vositalariga aynan o‘rganish maqsad qilingan tilning lug‘ati, kitoblari o‘rnatiladi. Shunday bo‘lsa-da, mobil aloqa vositasini qo’llashning yana bir yaxshi usuli bu ulardagi ijtimoiy tarmoqlardir. 2019-yildan boshlab tillarni o‘rganishning onlayn, ya’ni masofaviy tizimi paydo bo‘la boshladi. Ushbu tarqalgan ijtimoiy tarmoqlardan eng keng qo‘llanib kelinayotgani bu Telegram ijtimoiy tarmog‘idir.

Telegram ijtimoiy tarmog‘ida mingdan oshiq obunachilarni o‘zida jamlagan guruh hamda kanallar orqali tillarni o‘rganish va o‘rgatish bo‘yicha turli xil viktorinalar, testlar, sinovlar bo‘lib o‘tadi. Sinovlar orqali bilimlar mustahkamlanadi, yangiliklar kashf qilinadi. Ijtimoiy tarmoqlarning yana bir qulay tomoni shundaki, ulardagi ma’lumotlarni istalgan vaqtda o‘qish, o‘rganish mumkin. Ya’ni oldingi an’anaviy tizimlardan ham farqli va yutuqli tomoni shu hisoblanadi.

MUHOKAMA

O‘zbek tilini ijtimoiy tarmoqlardagi kanal va guruhlar orqali o‘rganish yaxshi, albatta. Lekin shuni nazarda tutish ham kerakki, bugungi kunda barcha ijtimoiy tarmoqlarda yolg‘on ma’lumotlar ko‘paymoqda. Yuqoridagi kabi guruh va kanallarga a’zo bo’lishdan oldin biz ularning ta’sischilarini hamda guruh va kanallarning oldingi faoliyatlari bilan tanishib chiqishimiz kerak. Shundagina biz ko‘zlangan maqsadga erishishimiz mumkin.

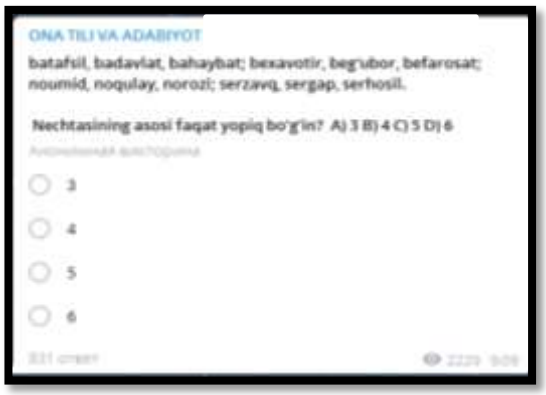
ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24411/2181-1385-2021-00437

Barchamizga ma’lumki, 2020-yil butunjahonda COVID-19 infeksiyasi sababli pandemiya e’lon qilindi. Sir emaski, barcha turdagi ta’lim muassasalari ta’limni masofaviy tarzda tashkil qildi. Ushbu davr mobaynida barcha fanlar qatori o‘zbek tilini masofaviy o‘qitish bo‘yicha ham muammolar yuzaga keldi. Muammolarni bartaraf etish uchun qisqa hajmdagi videodarslar, audio qo‘llanmalar, internet dasturlari ishlab chiqildi. Ushbu ishlab chiqilgan materiallar ommaviy axborot vositalaridan tashqari ijtimoiy tarmoqlar orqali ham keng tarqala boshladi. O‘zbek tiliga oid murakkab mavzular uchun alohida e’tibor berilib, mavzu yuzasidan taqdimotlar, video hamda audio qo‘llanmalar, onlayn testlar yaratildi. Yana bir muhim jihat shundaki, aynan Telegram hamda Instagram ijtimoiy tarmoqlari orqali ushbu darslarda qatnashish, ularda ishtirok etish bepuldir. Pandemiya sababli onlayn kurslar hamda masofaviy ta’lim salmog‘i kuchaydi. O‘zbek tilini o‘qitishning yangi tizimi vujudga keldi. Pandemiya davrigacha o‘zbek tilini o‘rgatuvchi ijtimoiy tarmoqdagi kanal va guruhlar soni 20 ga yaqin bo‘lgan bo‘lsa, hozirgi vaqtga kelib ularning soni 100 ga yaqin. Jumladan, “ONA TILI VA ADABIYOTI”, “O‘ZBEK TILINI O‘RGANAMIZ”, “DAVLAT TILI” kabi Telegram kanal va guruhlarini ayta olamiz.

NATIJA

Biz quyida Telegram ijtimoiy tarmoqlari orqali e’lon qilinuvchi onlayn testlardan namunalar bilan tanishib chiqamiz:

Birinchi testga e’tibor qarataylik:

Qaysi biri onaning singlisiga nisbatan ishlatiladi? Ushbu savolning javobini topish uchun qarindoshlik sohasiga oid temindan foydalanish kerak. Ushbu savolning javobini to‘g‘ri topsangiz sizda quyidagicha holat yuz beradi:

ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24411/2181-1385-2021-00437

Demak, siz savolga to‘g‘ri javob bergan bo‘lasiz.

Masofaviy tarzda o‘zbek tilini kengroq va chuqurroq o‘rganishda video darslarning o‘rni katta. Ijtimoiy tarmoq uchun mo‘ljallangan video darslar asosan, qisqa metrajli, kichik hajmli bo‘lishi ko‘zda tutilgan. Videodarsda mavzuning asosiy maqsadi yoritib berilishi kerak. Takrorlash uchun savollar hamda mavzuni mustahkamlash uchun qilinadigan takrorlovchi savollar viktorina shaklida o‘tkazilishi maqsadga muvofiqdir.

Biz quyida o‘zbek tili darslari uchun videodarslar QR-Code havolasini taqdim etamiz:

https://t.me/online_maktab_abituriyent/26

Ushbu havoladan foydalangan holda o‘zbek tili darsiga oid video darsni kuzatishingiz munkin bo‘ladi. Buning qulaylik tarafi shundaki, o‘zbek tili darsida matnga oid bo‘lgan video yoki audio materialni o‘zi yuklab berishi orqali materialdan foydalanish yanada qulay va oson bo‘ladi.

XULOSA

Xulosa sifatida shuni aytish joizki, bugungi vaqtda o‘zbek tilini o‘qitishda ijtimoiy tarmoqlar ham muhim o‘rin egallaydi. Ya’ni, tilni an’anaviy tarzdagi kitob hamda auditoriyadan foydalanmagan holda onlayn, virtual o‘rganish qulayroq, tezroq, osonroq bo‘ladi.

ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24411/2181-1385-2021-00437

Shuni qayta ta’kidlash kerakki, barcha ijtimoiy tarmoqlardagi kanal va guruhlar orqali tilni o‘rganib bo‘lmaydi. Ishonchli, qulay, kuchli mutaxassislar yuritadigan kanal va guruhlarga a’zo bo‘linsagina, natijaga erishish mumkin.

REFERENCES

1. Khasanovna, S. D. (2021). EDUCATION OF FEELINGS WITH ARTISTIC WORDS. *International Engineering Journal For Research & Development*, *6*(ICDSIIL), 4-4.
2. Сайдахметова, Д. Х. (2021). КАЧЕСТВА ОБУЧЕНИЯ В СИСТЕМЕ ВУЗОВСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ. *Academic research in educational sciences*, *2*(1).
3. Сайдахметова, Д. Х. (2020). Международные оценочные программы (PISA, TIMSS, PIRLS) и подготовка учеников к ним. *Science and Education*, *1*(Special Issue 2), 112-120.
4. Юлдашева, Т. А. (2021). МЕТОДЫ ИССЛЕДОВАНИЯ В МЕТОДИКЕ ПРЕПОДАВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА. ACADEMIC RESEARCH IN EDUCATIONAL SCIENCES, 2(2), 606-609.
5. Ametovna, Y. T. (2021). FEATURES OF THE METHODOLOGY OF TEACHING RUSSIAN AS A FOREIGN UNIVERSITY. *International Engineering Journal For Research & Development*, *6*(ICDSIIL), 3-3.